

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 11

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

NOFEMERE 2007

MEMORANTAMO

Memorantamo wa go swaya karolo ya A, B le C.

KAROLO A**POTŠIŠO 1**

- 1.1 1.1.1 Ngwana yo a mo imilego ga a fetelwe ke HIV/Aids (1)
- 1.1.2
- Batho ba hwetša thekgo le tlhahlo ya maleba. (2)
 - Go tseba le go lemoga gore ga se bona ba nnoši bao ba tsenwego ke twatši ya HIV/Aids
- 1.1.3 Kwešišo ya gore batho bao ba swerwego ke twatši ya HIV/Aids ba a hlokofala, kudu bao ba sa dirišego diokobatši tša diARV (2)
- 1.1.4
- Ee, batho ba tla tielela gomme mašole a mmele a kgona go lwantšha malwetši a mangwe mmeleng. (2)
 - Aowa, bolwetši bja HIV/Aids ga bo na kalafo. (karabo ya Ee goba Aowa ge e fahletšwe ka mokgwa wa maleba e tla amogelwa)
- 1.1.5 Dikarabo tša balekwa di tla fapana. Ba bangwe ba tla re Ee mola bangwe ba tla re Aowa. (2)
Mohlala Ee, gore motho a hwetše thušo ya maleba le thekgo. Aowa, batho ba bangwe ge ba tseba gore o swere ke bolwetši bjo, ba a go kgetholla.
- 1.1.6 Ke phošo ebile ga se ya dumelelwa go utolla ditaba tša sephiri sa molwetši le ngaka. (2)
- 1.1.7 Ee- Re bona baimana bao ba di dirišago bana ba bona ba sa fetelwe. (1)
Aowa- Go a swana ka gore le ge motho a diriša diARV o feleletša a lwala kudu.
- 1.1.8 Ka go aba ditirelo tša maleba tšeo di ka kaonafatšago bolwetši go swana le gore diARV di fihlelele batho ka moka; go be le ditirelo tša go hlahla setšhaba ka ga bolwetši bjo mmogo le go iphemela go bjona. (2)
- 1.1.9 Balekwa ba kwele dithuto tša go fapana, bangwe ba tla re ge o le moetapele (mohl. hlogo ya tša maphelo) o abe ditirelo mafelong ka moka/ bangwe ba tla re ge o na le phetelo ya HIV/Aids o be leloko la dihlopha tša thekgo. (1)

[15]

1.2

- 1.2.1 Ga a nyake Freddie a hlalefa a kgona go itirela. (2)
- 1.2.2 Ge o sa tsebe selo, o dumela le go amogela tšohle. (2)
- 1.2.3 Monna o bonala a na le moya wa kgethologanyo le go se kwele bohloko, ga a na lerato gape o na le kgatelelo. Mosadi o bontšha lerato, kwelobohloko, thabologo le kamogelo ya merafe. (2)
- 1.2.4 Tikologo ya moo go bolelwago ditaba tše, mošweu yo mongwe le yo mongwe yo a šomišago leina leo, a ka tla a itswalanya le ditaba tšeo di laodišwago, gomme gwa bonala bjalo ka kgethologanyo ya merafe. (2)
- 1.2.5 Bobe bja kgethologanyo le kgatelelo bophelong. (2)
- 1.2.6 Ke kgethollo yeo a bego a le go yona, le kutollo ya ditshwanelo tšeo di bego di mo lebane. (2)
- 1.2.7 Go bula dikolo tša bošego. (1)
Go dumelela batho ka moka go hwetša thuto ya mahala
Go amogela moano wa “ruta o tee, ruta ka moka”.
- 1.2.8 O ile a ikemišetša gore le ge mathata a ka mo aparela o tla ithuta go bala gobane ke tokelo ya gagwe. (2)

[15]**KAROLO YA A: 30**

KAROLO YA B

2.1

- 2.1.1 Kakaretšo e akaretša dintlha tše di latelago
- Seboledi se botša Masellane sefahlegong ka ditiro tša gagwe.
 - Masellane o dutše a ikgantšha ka go bjala le go rekiša lebake.
 - Lebake le sentše bana ba motse go tee le ba gagwe.
 - O feletšwe ke ditšhelete tšeo a bego a di humana ka lona.
 - O itoetše bana ka lona gomme ba fetogile makgoba a lona.
 - Ka lapeng le bile le mo fišeditše ntlo.
- (6)
- 2.1.2 Moithuti a ngwale ka motho wa boraro (2)
- 2.1.3 Tšhomišo ya methaladi go ya ka taelo le boitlhamelo (2)

KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C**POLELO LE TIRIŠO****POTŠIŠO 3**

- 3.1 Hlogo e goga mahlo a mmadi mola `thuto ya gago` e thekga molaetša wo o tšweletšwago ke hlogo.. (2)
- 3.2 Go godiša kgwebo
Go tliša tshedimošo bathong; bj.bj (1)
- 3.3 Go hlohloletša baithuti gore ba dire dikgopelo tša pasari e sa le nako, ba se ke ba diega. (2)
- 3.4 Theknikon. (1)
- 3.5 Go goga šedi? E a hlohloletša go gatelelwa molaetša wa papatšo.. (2)
- 3.6 Thuto ke bokamoso bja gago. (2)

[10]**POTŠIŠO 4**

- 4.1
- 4.1.1 Retšistara ya semmušo (2)
- 4.1.2 Gore – le kopanya dikgopolo tše pedi. (2)
- 4.1.3 Kua- e laetša bokgole, lešalašupi la kgato ya bobedi.
Mošomong- e tšwa go leina 'mošomo' ya hlomesetšwa ka moselana wa –ng, (2)
- 4.1.4 Leadingwa- kharikhulamo, le adimilwe go tšwa go la Seisemane la fetolelwa go Sepedí.
Neolotšisimi mohlala. Sellathekeng - le hlamilwe go ya ka tiro yeo le e phethago (4)

[10]

POTŠIŠO 5

- 5.1.1 Leitiri- ikgantšha (4)
Leina- bana
Lerui- gagwe
Lerui gagwe le dira tiro godimo ga lona(ikgantšha) ka leina (bana)
ba lena.
- 5.1.2 Kgarebjana- e laetša lerato. (2)
- 5.1.3 Pheladi/ bommagobona- laetša tlhompho. (2)
- 5.1.4 Motswadi o kgahlwa le go thabišwa ke ditiro tša ngwana wa gagwe (2)

[10]**KAROLO YA C: 30****PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 70**